

Никола Китановски: *Глас се мора чувати од лоших искушења*

*ОТЕЛО – Народно позориште у Београду,
с десна на лево: Н. Китановски, Ј. Трумбеташ, Љ. Вранеш, К. Алмагуер*

Тенора Николу Китановског, који прославља две и по деценије уметничког рада, новосадска публика је могла да чује ових дана, на Гала-концерту поводом отварања 156. сезоне Српског народног позоришта.

Китановски је, између осталог, извео и арије из Вердијеве опере “Отело”, с којом је, тумачећи насловну улогу, у јуну у Београду и прославио 25 година рада, уз улогу Каниа из опере “Пајаци” Руђера Леонкавала. Поред ових улога, на његовом репертоару су и Радамес из Вердијеве “Аиде”, Манрико из “Трубадура”, Каварадоси из Пучинијеве “Тоске”, Дон Карлос из истоимене Вердијеве опере, Форесто из “Атиле”...

Китановски је ђак нашег познатог оперског педагога Бисерке Цвејић, а имао је прилику и да се усавшава у Мантови после освојене прве награде на Међународном такмичењу соло певача „Катја Ричарели” 1991. У Италији је био и у оперском студију редитеља Франка Зефирелија и Антонија Календе. Као гост Катје Ричарели наступио је на многим концертима у Италији и Француској, а међународну оперску каријеру је започео као члан – солиста „Badische Staats Theater” у Карлсруеу у Немачкој. Поред певања, Никола Китановски се бави и педагошким радом: професор је и шеф Катедре за соло певање на Факултету музичке уметности у Београду.

Чини се као да се сами изабрали да певате и у иностранству, али и овде. Колико сам певач утиче на то?

– Све је то индивидуално. Моје замисли нису баш биле такве у почетку, ни што се тиче репертоара. Ја сам сањао неке друге улоге, али џабе све, кад те улоге нису долазиле, па сам морао да прихватам неке друге, приближно адекватне. Мој први ангажман је био у Немачкој у Карлсруеу, а онда су уследила и нека гостовања по Европи, па ми у једном тренутку није одговарало да будем у сталном ангажману него слободан. А у то време се дешавао и распад Југославије... Све то су “икс” и “ипсилон” фактори који утичу на нечију каријеру, на сам ток каријере, на то шта човек, у ствари, жели. Мене је болело што ми се земља распада, а ја, тамо негде у иностранству, нешто чиним и радим. Одлука је пала да једноставно боравим и радим овде, али и у иностранству. И тако је то кренуло. У Народном позоришту сам отпевао око 250 представа, и овде у Новом Саду сам повремено, а, наравно, певам и у иностранству где год се пружила прилика.

Али, ваш репертоар је заиста специфичан, ради се о драмским улогама?

– У почетку није био драмски. Јесам инклинирао ка том фаху, али заиста није педагошки, ни препоручљиво, да млад певач почне с таквим ролама. Дobar број представа “лирико спинто” фаха отпевао сам што овде, што вани. Па онда, глас мора да се ослушкује. Сам покаже да ли му је комфортно или не, у оном што чините. И зато ту стално треба да “имате и ухо са стране”, а то је била моја професорка Бисерка Цвејић, која је увек давала савет. Једноставно, увек мора да постоји контрола. Човек сам тешко може то да уради, јер увек нешто пожели, нешто га намами, а то може да буде мач с две оштрице.

У почетку каријере је певач несигуран и можда зато тражи више савета?

– Битно је да и кроз школовање професор води добро неког певача, уз адекватан програм, да тај глас правилно сазри, зато што постоји и вештачко сазревање, али то је краткотрајно. Битно је да неки певач траје, да што дуже буде у професији. После, када се осамостали и изађе из школске клупе, мада се целог живота учи, потребно је да се буде обазрив у одабиру репертоара, зато што често позориште, поготово у Немачкој, где су фиксни ансамбли, не маре много за певаче. Данас имате хиперпродукцију певача, и оперским кућама је битно само да заврше неки свој посао, а да ли је то добро за неког певача или не, то је већ друго питање.

Брже је време, зато све пада у воду, и ту више нема уметности. Изгубила се хијерархија, и певачи су постали ординарна маргина. А требало мби да се зна шта је хијерархија у једној оперској кући, кад се поставља опера. Први је композитор, други су певачи, диригент и оркестар, па тек онда редитељи, а данас ћете да сретнете редитеља који хоће да бира шта ће да постави на сцену. Он може да режира шта хоће, али је битно да ли једна оперска кућа има Самсона, или Отела, да ли има певача, а не шта је то редитељ намерио да режира, или диригент да диригује.

Да ли сте некад имали проблеме са редитељем?

– Како да не, много пута, и у иностранству, и овде. Не патим ја од величине, али када видим да неко не поштује оно што је основно, губим вољу за сарадњу. Поготово кад неки редитељ почне да се иживљава, па каже да у току певања треба да се котрљате на некој стрмини. Може сваки редитељ да заборави да ћу ја да му изведем такву глупост. Млади певачи могу да се потруде да то ураде, али углавном не успевају. На крају, нити редитељ добије жељени резултат, а још мање певачи неки иоле смислен ефекат.

Н. Пејчић